

Civilutskottets betänkande

1981/82:15

om allmänna samlingslokaler (prop. 1981/82:100 bil. 16)

Propositionen

Regeringen har i proposition 1981/82:100 bil. 16 (bostadsdepartementet) under litt. B 10–B 12 (s. 70–77) föreslagit riksdagen att

1. medge att beslut om anordnings- och inventariebidrag samt lån för allmänna samlingslokaler under budgetåret 1982/83 får meddelas inom en ram av 30 000 000 kr., varav högst 20 000 000 kr. får tas i anspråk för bidrag,

2. medge att den under 1 angivna ramen får överskridas om det behövs av sysselsättningsskäl,

3. godkänna vad i regeringsprotokollet förordats i fråga om att bidrag till handikappanpassning av allmänna samlingslokaler skall medges utan ram-begränsning,

4. godkänna vad i regeringsprotokollet förordats i fråga om bidrag till energibesparande åtgärder i allmänna samlingslokaler,

5. medge att beslut om upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler får meddelas inom en ram av 14 000 000 kr. under budgetåret 1982/83,

6. medge att den under 5 angivna ramen får överskridas om det behövs av sysselsättningsskäl,

7. medge att beslut om bidrag för energibesparande åtgärder i byggnader m. m. som tillhör vissa organisationer och stiftelser får meddelas inom en ram av 4 200 000 kr. under budgetåret 1982/83,

8. under trettonde huvudtiteln för budgetåret 1982/83 anvisa

a. till Anordningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler ett reservationsanslag av 17 000 000 kr.,

b. till Lån till allmänna samlingslokaler ett reservationsanslag av 13 000 000 kr.,

c. till Upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler ett reservationsanslag av 35 000 000 kr.

Motionerna

Utskottet har i detta sammanhang behandlat motionerna 1981/82:

856 av Sven Eric Åkerfeldt (c) vari hemställs att riksdagen beslutar begära att regeringen ändrar reglerna för upprustningsbidrag till allmänna samlingslokaler enligt vad som i motionen anförts,

1544 av Rolf Dahlberg m. fl. (m) vari hemställs

1. att riksdagen beslutar att det statliga ekonomiska stödet till samlingslokaler skall avvecklas,

2. att riksdagen avslår regeringens förslag om beslutsramar under budgetåret 1982/83 för anordnings- och inventariebidrag samt lån till allmänna samlingslokaler (– 30 milj. kr.),

3. att riksdagen medger att beslut om upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler får meddelas inom en ram av 4 000 000 kr. (– 10 milj. kr.) under budgetåret 1982/83,

4. att riksdagen för budgetåret 1982/83 anvisar

a. till Anordningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler ett reservationsanslag av 15 000 000 kr. (– 2 milj. kr.),

b. till Upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler ett reservationsanslag av 30 000 000 kr. (– 5 milj. kr.),

1994 av Olof Palme m. fl. (s) vari, såvitt nu är i fråga, hemställs

(6) att riksdagen medger

a. att beslut om anordnings- och inventariebidrag samt lån för allmänna samlingslokaler under budgetåret 1982/83 får medges inom en ram av 60 000 000 kr. (+ 30 milj. kr.), varav högst 30 000 000 kr. (+ 10 milj. kr.) får tas i anspråk för bidrag,

b. att beslut om upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler får meddelas inom en ram av 30 000 000 kr. (+ 16 milj. kr.) under budgetåret 1982/83,

(7) att riksdagen till Upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 40 000 000 kr. (+ 5 milj. kr.),

2133 av Olof Palme m. fl. (s) vari, såvitt nu är i fråga, hemställs

(5) att riksdagen medger

a. att beslut om anordnings- och inventariebidrag samt lån för allmänna samlingslokaler under budgetåret 1982/83 får medges inom en ram av 60 000 000 kr. (+ 30 milj. kr.), varav högst 30 000 000 kr. (+ 10 milj. kr.) får tas i anspråk för bidrag,

b. att beslut om upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler får meddelas inom en ram av 30 000 000 kr. (+ 16 milj. kr.) under budgetåret 1982/83,

(6) att riksdagen till Upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 40 000 000 kr. (+ 5 milj. kr.).

Utskottet

I motion 1544 (m) yrkande 1 hemställs att det statliga ekonomiska stödet till samlingslokaler skall avvecklas. Motionärerna pekar i sin motivering bl. a. på

att det ekonomiska läget för stat och kommun nu är sådant att inget ytterligare stöd bör utgå.

Stödet till de allmänna samlingslokalerna har tillkommit som ett uttryck för den betydelse lokalerna tillmätts för demokratin i samhället. I detta sammanhang har också föreningslivets roll betonats och lokalernas betydelse för att praktiskt främja detta. Enligt utskottets mening äger dessa grundläggande motiveringar fortfarande giltighet, och staten bör därför även i fortsättningen ta sin del av ansvaret för samlingslokalerna och genom ett ekonomiskt stöd möjliggöra att lokaler kommer till stånd, förbättras eller bevaras. Motion 1544 (m) yrkande 1 avstyrks.

Regeringen föreslår riksdagen att bidrag till *handikappanpassning* av allmänna samlingslokaler skall medges utan någon rambegränsning, ett förslag som tidigare också lagts fram av bostadsstyrelsen och samlingslokal-kommittén. Det är enligt utskottets mening angeläget att de allmänna samlingslokalerna anpassas till de handikappades behov för att därigenom ge också dessa möjlighet att delta i föreningslivet på samma villkor som andra. Utskottet tillstyrker regeringsförslaget i denna del.

Inom ramen för det statliga samlingslokalstödet kan bidrag utgå också till *energibesparande åtgärder*. Någon ändring i nu gällande regler härför föreslås inte i regeringsprotokollet. Detta betyder att energisparbidrag även fortsättningsvis kan utgå till alla allmänna samlingslokaler utan någon knytning till upprustningsbidraget som sådant. Däremot förordas att ramar och medel för energisparstödet fortsättningsvis skall anvisas under anslaget B 12 Upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler i stället för som hittills under anslaget B 17 Vissa energibesparande åtgärder inom bostadsbeståndet m. m. Ramen för budgetåret 1982/83 har härvid räknats upp med hänsyn tagen till energisparstödet. Medel för utbetalning av energistöd för beslut avseende budgetåret 1981/82 och tidigare har dock beräknats under anslaget B 17.

I motion 856 (c) hemställs att reglerna för upprustningsbidrag till allmänna samlingslokaler ändras så att upprustningsbidrag och energisparbidrag kan utgå oberoende av varandra.

Regeringsförslaget avseende energisparstödet till allmänna samlingslokaler innebär, enligt vad som redovisats ovan, ingen ändring i gällande regler. Syftet med förslaget i motion 856 (c) är härigenom redan tillgodosett utan någon riksdagens åtgärd. Regeringsförslaget tillstyrks.

Energisparstöd till ideella organisationers och stiftelsers byggnader har tidigare kunnat utgå i enlighet med de regler som gällt för stöd till energibesparande åtgärder i kommunala och landstingskommunala byggnader. Genom statsmakternas beslut har dock detta stöd avvecklats i och med utgången av år 1981. För att motverka de finansieringssvårigheter som kan komma att uppstå för vissa av de organisationer och stiftelser som tidigare kunnat få stöd föreslås i budgetpropositionen att energisparstöd återinförs för dessa. Stödet föreslås utgå i form av ett bidrag motsvarande högst 35 % av den godkända kostnaden för åtgärderna. De närmare reglerna för bidrags-

givningen bör det enligt regeringsprotokollet ankomma på regeringen att utforma. Ikraftträdandet föreslås till den 1 juli 1982.

Mot bakgrund av det tidigare stödets omfattning föreslås det nya stödet få meddelas inom en ram på 4 200 000 kr. under budgetåret 1982/83. Regeringsförslaget tillstyrks.

Enligt regeringsförslaget skall under budgetåret 1982/83 *anordnings- och inventariebidrag samt lån* få meddelas inom en ram på 30 000 000 kr., varav högst 20 000 000 kr. får utgöra bidrag. Det är ett i förhållande till innevarande budgetår oförändrat belopp. En av bostadsstyrelsen föreslagen fördubbling av beslutsramen avvisas av bostadsministern med hänvisning till det statsfinansiella läget.

I motion 1544 (m) yrkande 2 föreslås, i konsekvens med det i motionens yrkande 1 framlagda avvecklingsförslaget, att regeringens förslag skall avslås och att någon ram för budgetåret 1982/83 alltså inte skall anvisas. I motionerna 1994 (s) yrkande 6 a samt 2133 (s) yrkande 5 a hemställs däremot att ramen skall ökas till 60 milj. kr., varav högst 30 miljoner får utgöra bidrag. Härvid hänvisas bl. a. till att ramen ligger i nivå med vad bostadsstyrelsen och samlingslokalkommittén föreslagit.

Utskottet har vad gäller motion 1544 (m) avstyrkt denna i huvudfrågan – att samlingslokalstödet skall avvecklas. Motionen avstyrks därför också i den del den avser ramar för anordnings- och inventariebidrag samt lån. Såväl bostadsstyrelsen som samlingslokalkommittén har visat på behovet av en ökad ram för anordnings- och inventariebidrag samt lån. Detta bl. a. mot bakgrund av det stora antalet ineliggande projekt för vilka det i dagsläget inte finns något utrymme inom den tilldelade ramen. Utskottet finner en vidgning av ramen nödvändig för att i möjlig mån kunna tillgodose en någorlunda jämn planering av de mest angelägna projekten. Förslagen i motionerna 1994 (s) yrkande 6 a samt 2133 (s) yrkande 5 a tillstyrks därför. Det i regeringsprotokollet lämnade förslaget avstyrks.

I regeringsprotokollet föreslås att *upprustningsbidrag* för budgetåret 1982/83 skall få meddelas inom en ram om 14 milj. kr. Häremot står dels förslaget i motion 1544 (m) yrkande 3 om en ram på 4 milj. kr., dels förslagen i motionerna 1994 (s) yrkande 6 b samt 2133 (s) yrkande 5 b om en ram på 30 milj. kr.

Förslaget i (m)-motionen avstyrks med hänsyn till utskottets ställningstagande i huvudfrågan. Förslagen i (s)-motionerna tillstyrks däremot med hänvisning till de grunder som angetts i vad gäller ramarna för anordnings- och inventariebidrag samt lån.

I regeringsprotokollet föreslås att *anslaget till anordningsbidrag m. m.* för budgetåret 1982/83 skall tas upp till ett belopp av 17 milj. kr. I motion 1544 (m) yrkande 4 a föreslås en sänkning av anslaget till 15 milj. kr. Minskningen hänför sig till att bidragen till riksorganisationerna föreslås upphöra.

Utskottet tillstyrker i denna del regeringsförslaget och avstyrker förslaget i motion 1544 (m) yrkande 4 a.

Beträffande *anslaget till upprustningsbidrag m. m.* föreslås i regeringsprotokollet att 35 milj. kr. skall anvisas för budgetåret 1982/83. I motion 1544 (m) yrkande 4 b hemställs att anslaget skall minskas till 30 milj. kr., medan det i motionerna 1994 (s) yrkande 7 samt 2133 (s) yrkande 6 hemställs att anslaget skall ökas till 40 milj. kr.

De i proposition och motioner framlagda anslagsyrkandena är en följd av de skilda ståndpunkter som intagits i frågan om ramarna för upprustningsbidrag m. m. Utskottet har i denna del tillstyrkt förslagen i (s)-motionerna och som en konsekvens härav tillstyrks dessa också i vad gäller anslaget till upprustningsbidrag m. m. Regeringsförslaget jämte motion 1544 (m) yrkande 4 b avstyrks sålunda.

Vad i övrigt i regeringsprotokollet föreslagits eller anförts har inte givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Utskottet hemställer

1. beträffande *avveckling av samlingslokalstödet* att riksdagen avslår motion 1981/82:1544 yrkande 1,
2. beträffande *bidrag till handikappanpassning av allmänna samlingslokaler* att riksdagen godkänner vad i regeringsprotokollet förordats i fråga om att dessa skall medges utan rambegränsning.
3. beträffande *ändrade regler för upprustningsbidrag* att riksdagen avslår motion 1981/82:856,
4. beträffande *bidrag till energibesparande åtgärder i allmänna samlingslokaler* att riksdagen godkänner vad i regeringsprotokollet förordats,
5. beträffande *ram för beslut om bidrag till energibesparande åtgärder i byggnader m. m. som tillhör vissa organisationer och stiftelser* att riksdagen medger att bidrag får meddelas inom en ram av 4 200 000 kr. under budgetåret 1982/83.
6. beträffande *ramar i övrigt* att riksdagen med bifall till motionerna 1981/82:1994 yrkande 6 och 2133 yrkande 5 och med anledning av regeringens förslag samt med avslag på motion 1981/82:1544 yrkandena 2 och 3 medger att beslut
 - a. om *anordnings- och inventariebidrag samt lån för allmänna samlingslokaler* under budgetåret 1982/83 får meddelas inom en ram av 60 000 000 kr., varav högst 30 000 000 kr. får tas i anspråk för bidrag,
 - b. om *upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler* får meddelas inom en ram av 30 000 000 kr. under budgetåret 1982/83.
7. att riksdagen medger att de under 6 a och 6 b angivna ramarna får överskridas om det behövs av sysselsättningsskäl.
8. att riksdagen till *Lån till allmänna samlingslokaler* för budget-

- året 1982/83 under trettonde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 13 000 000 kr.,
9. beträffande anslag till *Anordningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler* att riksdagen, med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1981/82:1544 yrkande 4 a, under trettonde huvudtiteln för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 17 000 000 kr.,
 10. beträffande anslag till *Upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler* att riksdagen, med anledning av regeringens förslag och med avslag på motion 1981/82:1544 yrkande 4 b samt med bifall till motionerna 1981/82:1994 yrkande 7 och 2133 yrkande 6, under trettonde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 40 000 000 kr.

Stockholm den 24 februari 1982

På civilutskottets vägnar
KJELL A. MATTSSON

Närvarande: Kjell A. Mattsson (c), Per Bergman (s), Rolf Dahlberg (m), Oskar Lindkvist (s), Kerstin Ekman (fp), Lars Henrikson (s), Knut Billing (m), Thure Jadestig (s), Sven Eric Åkerfeldt (c), Maj-Lis Landberg (s), Bertil Danielsson (m), Magnus Persson (s), Bertil Dahlén (fp), Per Olof Håkansson (s) och Margareta Palmqvist (s).

Reservationer

1 Avveckling av samlingslokalstödet

Rolf Dahlberg, Knut Billing och Bertil Danielsson (alla m) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 3 som börjar "Stödet till" och slutar "yrkande 1 avstyrks" bort lyda:

Samhällets stöd till de allmänna samlingslokalerna har medverkat till att det i dag i vårt land finns ett omfattande lokalbestånd av i huvudsak god standard. Stödet har härigenom i stor utsträckning haft sin avsedda verkan – att genom lokalerna praktiskt främja föreningslivet. Det bör härigenom vara möjligt att inom ramen för det befintliga beståndet tillgodose föreningslivets lokalbehov. Här till kan också ett utökat samutnyttjande av lokalerna mellan olika föreningar och stiftelser bidra. En i detta sammanhang inte fullt utnyttjad resurs är dessutom skolans lokalbestånd. Det bör, utanför ordinarie skoltid, kunna användas för föreningslivets behov i en ökad utsträckning.

Mot bakgrund av det här anförda och med hänsyn till det statsfinansiella läget bör därför samlingslokalstödet avvecklas. Motion 1544 (m) yrkande 1 tillstyrks.

dels utskottet under 1 bort hemställa

1. beträffande *avveckling av samlingslokalstödet* att riksdagen bifaller motion 1981/82:1544 yrkande 1,

2 Vissa ramar

a. Kjell A. Mattsson (c), Kerstin Ekman (fp), Sven Eric Åkerfeldt (c) och Bertil Dahlén (fp) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 4 som börjar "Utskottet har" och slutar "förslaget avstyrks" bort lyda:

Utskottet har vad gäller motion 1544 (m) avstyrkt denna i huvudfrågan – att samlingslokalstödet skall avvecklas. Motionen avstyrks därför också i den del den avser ramar för anordnings- och inventariebidrag samt lån. Inte heller förslagen i (s)-motionerna kan utskottet tillstyrka. Det är enligt utskottets mening inte försvarbart att i rådande statsfinansiella läge öka stödet i den omfattning som föreslås i motionerna. Utskottet ansluter sig därför till regeringsförslaget i denna del.

dels den del av utskottets betänkande på s. 4 som börjar "Förslaget i" och slutar "samt lån" bort lyda:

Förslaget i (m)-motionen avstyrks med hänsyn till utskottets ställningstagande i huvudfrågan. Också förslaget i (s)-motionerna avstyrks, eftersom starka statsfinansiella skäl talar däremot. Regeringsförslaget tillstyrks.

dels utskottet under 6 bort hemställa

6. beträffande *ramar i övrigt* att riksdagen, med bifall till regeringens förslag och med avslag på motionerna 1981/82:1544 yrkandena 2 och 3, 1994 yrkande 6 samt 2133 yrkande 5, medger att beslut
 - a. om *anordnings- och inventariebidrag samt lån för allmänna samlingslokaler* under budgetåret 1982/83 får meddelas inom en ram av 30 000 000 kr., varav högst 20 000 000 kr. får tas i anspråk för bidrag,
 - b. om *upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler* får meddelas inom en ram av 14 000 000 kr. under budgetåret 1982/83,

b. Rolf Dahlberg, Knut Billing och Bertil Danielsson (alla m) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 4 som börjar "Utskottet har" och slutar "förslaget avstyrks" bort lyda:

Utskottet har tillstyrkt motion 1544 (m) i huvudfrågan – att samlingslokalstödet skall avvecklas. Motionen tillstyrks därför också i den del den avser ramar för anordnings- och inventariebidrag samt lån. Det i regeringsprotokollet lämnade förslaget jämte motionerna 1994 (s) yrkande 6 a och 2133 (s) yrkande 5 a avstyrks.

dels den del av utskottets betänkande på s. 4 som börjar "Förslaget i" och slutar "samt lån" bort lyda:

Även i denna del tillstyrker utskottet motion 1544 (m) med hänvisning till sitt ställningstagande i huvudfrågan. Förslaget i regeringsprotokollet jämte motionerna 1994 (s) yrkande 6 b och 2133 yrkande 5 b avstyrks.

dels utskottet under 6 bort hemställa

6. beträffande *ramar i övrigt* att riksdagen, med bifall till motion 1981/82:1544 yrkandena 2 och 3 och med avslag på regeringens förslag samt motionerna 1981/82:1994 yrkande 6 och 2133 yrkande 5,
 - a. beslutar att ej medge någon ram till *anordnings- och inventariebidrag samt lån för allmänna samlingslokaler* för budgetåret 1982/83,
 - b. medger att beslut om *upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler* får meddelas inom en ram av 4 000 000 kr. under budgetåret 1982/83,

3 Anslaget till anordningsbidrag m. m.

Rolf Dahlberg, Knut Billing och Bertil Danielsson (alla m) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 4 som börjar "Utskottet tillstyrker" och slutar "yrkande 4 a" bort lyda:

Genom att redan fattade beslut måste infrias påverkas inte anspråken på medel till anordningsbidrag m. m. omedelbart av beslutet om stödets avveckling. Medel måste därför anvisas under ytterligare ett par år. Bidraget till riksorganisationerna som av regeringen beräknats till 2 milj. kr. kan dock omedelbart sparas in. Utskottet tillstyrker därmed motion 1544 (m) yrkande 4 a. Regeringsförslaget avstyrks.

dels utskottet under 9 bort hemställa

9. beträffande anslag till *Anordningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler* att riksdagen, med bifall till motion 1981/82:1544 yrkande 4 a och med avslag på regeringens förslag, under trettonde huvudtiteln för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 15 000 000 kr.,

4 Anslaget till upprustningsbidrag

a. Kjell A. Mattsson (c), Kerstin Ekman (fp), Sven Eric Åkerfeldt (c) och Bertil Dahlén (fp) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 5 som börjar "De i" och slutar "avstyrks sålunda" bort lyda:

De i (m)-motionen resp. (s)-motionerna yrkade anslagsförändringarna är en följd av de yrkanden som ställts i ramfrågan i de aktuella motionerna – yrkanden som avstyrks av utskottet. Motionerna avstyrks därför också i vad de gäller anslagen till upprustningsbidrag. Regeringsförslaget tillstyrks.

dels utskottet under 10 bort hemställa

10. att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motionerna 1981/82:1544 yrkande 4 b, 1994 yrkande 7 och 2133 yrkande 6 under trettonde huvudtiteln till *Upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 35 000 000 kr.

b. Rolf Dahlberg, Knut Billing och Bertil Danielsson (alla m) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 5 som börjar "De i" och slutar "avstyrks sålunda" bort lyda:

De anslagsyrkanden som lagts fram i proposition och motioner är en följd av de skilda ståndpunkter som intagits i fråga om ramarna för upprustningsbidrag m. m. Utskottet har i denna del tillstyrkt förslaget i (m)-motionen och som en konsekvens härav tillstyrks denna också vad gäller anslaget. Regeringsförslaget jämte motionerna 1994 (s) yrkande 7 samt 2133 yrkande 6 avstyrks sålunda

dels utskottet under 10 bort hemställa

10. beträffande anslag till *Upprustningsbidrag m. m. till allmänna samlingslokaler* att riksdagen, med bifall till motion 1981/82:1544 yrkande 4 b och med avslag på regeringens förslag jämte motionerna 1981/82:1994 yrkande 7 och 2133 yrkande 6, under trettonde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 30 000 000 kr.

